

ning. Både pediaterne, allmennleger og psykiatere vil nok merke at boken i stor grad vil kunne være et verktøy for lettere å føle mestring i møtet med etniske minoritetsfamilier.

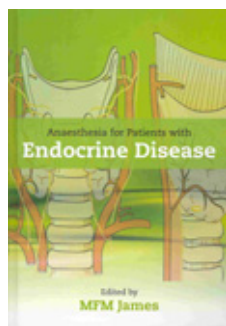
Melanie Ekholdt Huynh
Centro Medico Arguineguin
Gran Canaria

Nyttig om perioperativ endokrinologi

Mike James, red.

Anaesthesia for patients with endocrine disease

288 s, tab, ill. Oxford: Oxford University Press, 2010. Pris GBP 75
ISBN 978-0-19-957025-6

Hensikten med denne utgivelsen er å gi praktiserende spesialister i anestesilogi innsikt i patofysiologiske mekanismer og veiledning i optimal anestesilogisk behandling ved tilstander som kan være

sjeldne, men som representerer alvorlige anestesilogiske utfordringer når man møter dem.

Forfatterne dekker en rekke endokrine sykdommer fordelt på 11 kapitler. De begynner med en kort oversikt over det endokrine systemet og tar deretter for seg de enkelte områdene: hypofyse, diabetes mellitus og glukosekontroll, thyreoidea, parathyreoidea, karsinoid og binyrens sykdommer. Etter dette kommer et samlekapittel om akutte endokrine tilstander, en bra gjennomgang av steroider og vasopressin som farmakologiske medikamenter, og til slutt et personlig syn på endokrinkirurgi ved kirurgen Tom R. Kurzawinsky. Forfatterne avslutter hvert kapittel med et par sider med kliniske nøkkelpunkter samt referanser som gjennomgående er aktuelle.

Redaktøren Mike James er professor og sjef ved anesthesiavdelingen ved universitetssykehuset i Cape Town, Sør-Afrika, og han er forfatter av binyrekapitlet. Tre andre forfattere er også fra Cape Town, mens de øvrige er fra USA, Storbritannia, Østerrike og Australia.

Boken er solid innbundet i behagelig format og trykket på godt papir. Teksten er lettlest. Illustrasjonene og figurene er gode, men forholdsvis få og i gråtoner. Indeksregisteret er godt.

Boken er klinisk rettet, og for eksempel de molekylærbiologiske aspektene har fått svært liten plass. Diabetes mellitus kunne nok ha

fått litt mer utdypende omtale på bekostning av de mest sjeldne tilstandene i klinisk praksis. Jeg synes likevel boken oppfyller hensikten beskrevet over, og jeg vil anbefale den som oppdatering for spesialister i anestesilogi, og til leger i spesialisering.

Samund Rørvik
Anestesi- og intensivavdelingen
Bærum sykehus

Motorisk og sansemotorisk utvikling hos småbarn

Arnlaug Steine

Jeg er meg – du er deg

117 s, ill. Bergen: Fagbokforlaget, 2010.
Pris NOK 319
ISBN 978-82-450-0772-5

Forfatterens målsetting er å dele fagkunnskap og erfaringer som barnefysioterapeut med forskjellige faggrupper som arbeider med barn, ved helsestasjoner, i barnehager og på barneavdelinger

ved sykehus. Boken har form som en lærebok, men en del kapitler bærer preg av referanser og erfaringer som er personlige ytringer, som også av og til favner langt utover toårsalderen. Boken får derfor per i ødevis et klart essaypreg.

Forfatteren gir en inngående beskrivelse av normal utvikling og funn ved undersøkelse av barnet i løpet av de første to leveårene. Følgende aspekter av utviklingen tar hun opp: motorikk, de forskjellige sansene som ledssans, taktil sans, syn og hørsel, samt tilknytning, kommunikasjon og språkutvikling. I et kapittel beskriver og diskuterer hun lekens betydning for forskjellige områder i barnets utvikling, som samspill, konsentrasjon og kreativitet. Kapitlet *Tilknytning – samspill og læring* favner veldig vidt rundt det komplekse fagfeltet, som etter vår mening blir for summarisk behandlet.

De beste kapitlene er det første som relaterer seg til motorisk utvikling, og kapittel 6 som er praktisk rettet med konkrete råd. Disse kapitlene er rikt illustrert med gode og instruktive bilder. I kapittel 1 gir Steine en god og detaljert innføring i motoriske sider av barnets utvikling som kan være til stor nytte i bedømmingen av normalutviklingen i alderen null-to år, i f.eks. helsestasjonsarbeid.

Kapittel 6 inneholder konkret og praktisk veiledning til helsestasjon og foreldre. Imidlertid betoner forfatteren «KISS-syn-

drom» som årsaken til forskjellige problemer som kolikk, økt tonus, nedsatt bevegelse i nakken og avvikende hodefasong. Forfatteren anbefaler tidlig viderehenvising av disse barna (til barnefysioterapeut) for behandling. Andre mulige årsaker til disse problemene drøfter hun ikke, og hun berører i liten grad behovet for henvisning til andre faggrupper, f.eks. lege. Forfatteren tar selv opp at KISS er en kontroversiell diagnose. Denne diagnosen har ikke støtte i det norske barnenevrologiske miljøet.

Boken vil være mest velegnet for helsestasjoner og foreldre.

Björn Bjurulf
Hilde Dahl
Barnenevrologisk seksjon
Oslo universitetssykehus, Ullevål

Inspirerende og praksisnært om veiledning

Bengt Eirik Karlsson, Frank Oterholt, red.

Fenomener i faglig veiledning

200 s, ill. Oslo: Universitetsforlaget, 2010.
Pris NOK 339
ISBN 978-82-15-01649-8

Redaktørenes intensjon var å la forskjellige erfarne veiledere ta utgangspunkt i konkrete fenomener de selv har erfart som veiledere, og ut fra dette formidle egen erfaringsbasert kunnskap.

I stedet for å ta utgangspunkt i veiledningsteori og veiledningspedagogikk ville man altså starte med de fenomenene som viser seg under veiledning. Det har vært et vellykket grep. Dels fordi fenomenene som beskrives, er lett gjenkjennelige for enhver som har vært i veilederposisjon, og dels fordi forfatterne har klart å integrere det fenomenære, det fortolkende og det teoretiske (psykologiske, filosofiske) perspektivet.

De 11 forfatterne, hvis utdanning bl.a. omfatter medisin, psykologi, fysioterapi, sosialt arbeid, musikkvitenskap og sykepleiefag, har erfaring fra veiledning av ulike grupper av helsepersonell. Det er slående hvordan det er de samme fenomenene man må forholde seg til i ulike faggrupper. Våre veiledningserfaringer er i sannhet flerfaglige!

De fenomenene som forfatterne tar hvert sitt utgangspunkt i, er: mot, tilstedeværelse, trøst og lindring, kjærlighet, medleverskap, improvisasjon, selvavgrensning, språk, kropp og forbedring. Ut fra ett av disse

utgangspunktene tar den enkelte forfatter leseren med på en gjennomgang av egne erfaringer (på godt og vondt) og refleksjoner over utfordringene i veiledning. Med så mange forfattere kunne man frykte at nivået ble ujevnt og at det ville bli mange gjentakelser. Det er ikke tilfelle, noe som må krediteres redaktørene. Hvert enkelt kapittel har noe nytt å by på. Nivået er jevnt høyt, kanskje med et par toppunkter i Karin Blix Flages kapittel om selvavgrensning i veiledningen og Michael de Vibes kapittel om tilstedeværelse i veiledningen. Alle formidler en holdning til veiledning som kan sammenfattes i å «leke, lytte og lære».

Boken er særdeles velegnet for alle leger som driver med klinisk veiledning. Nybegynneren vil finne inspirasjon og et faglig grunnlag for å utvikle seg som veileder. I litteraturlisten inviterer man til videre lesning. Mer erfarne veiledere vil bli stimulert i den stadig pågående refleksjonen over egen praksis, som er nødvendig for å gjøre sitt beste i veiledningen, og derved bidra til å bringe stadig bedre behandling og omsorg til våre pasienter.

Per Vaglum

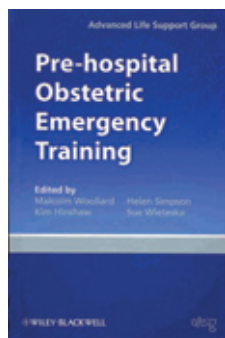
Avdeling for medisinske atferdsfag
Institutt for medisinske basalfag
Universitetet i Oslo

Akutte, obstetriske tilstander utenfor sykehus

Malcolm Woollard, Kim Hinshaw,
Helen Simpson et al, red.

Pre-hospital obstetric emergency training

Advanced life support group. 224 s, tab, ill.
Chichester: Wiley-Blackwell, 2010. Pris GBP 30
ISBN 978-1-4051-8475-5

Advanced Life Support Group, en britisk organisasjon med base i Manchester, står bak denne boken. Gruppen utgir publikasjoner om og avholder kurs i livreddende behandling. Malcolm Woollard er professor i «Pre-hospital and Emergency Care» ved universitetet i Coventry. De øvrige bidragsyterne er to obstetrikere, en ambulansearbeider (paramedic), en jordmor og en neonatolog.

Boken er primært beregnet på helsepersonell som kan komme i situasjoner hvor de må håndtere akutte, obstetriske tilstander utenfor sykehus. Kapitler om organisering av svangerskaps- og fødselsomsorgen og om lovbestemmelser har nok størst inter-

esse for britiske lesere. Kapitlet om anatomiske og fysiologiske forandringer i svangerskapet er nyttig; det inneholder også en liste over normalverdier i graviditeten for en del blodprøver. Forfatterne beskriver den normale fødselen og gir en god innføring i undersøkelse av den gravide og fødende kvinne for helsepersonell som ikke har spesialkompetanse i obstetikk. Hva skal man spørre om, hva skal man se etter, og hvilke undersøkelser skal man gjøre?

Deretter går forfatterne systematisk gjennom de viktigste akutte tilstandene i tidlig svangerskap, sent svangerskap, under fødsel og etter fødsel. Det er også et eget kapittel om omsorg for og behandling av det nyfødte barnet med særlig vekt på asfyksi og resusitasjon. Det er gode kapitler om skader og akutte medisinske tilstander hos gravide: psykiatiske sykdommer, trombose/emboli, epilepsi, diabetes, hjertesykdommer og lungesykdommer. Man omtaler også vold mot og voldtekt av gravide kvinner. Til slutt er det et kapittel om hjertestans og sjokk hos gravide.

Retningslinjene som forfatterne anbefaler, stemmer godt med norsk praksis. Boken er systematisk oppbygd med definisjoner, risikofaktorer, diagnose og prehospital behandling. Tabeller og figurer er oversiktlige, likeså flytskjemaer for undersøkelse og behandling. Forfatterne legger vekt på praktiske råd: En kvinne med rikelig obstetrisk blødning skal til sykehus snarest mulig, uten detaljerte undersøkelser. Venefloner kan man legge inn i ambulansen, slik at man ikke kaster bort tiden med det før transporten. Videre skal man ikke gi intravenøs væske ved systolisk BT ≥ 100 mm Hg, med tre unntak: blødning over 500 ml, endret sensorium og hjertearytmier. Dersom fødselen er nær forestående, bør den foregå på stedet, ikke i en ambulanse.

Boken bør leses av helsepersonell som kan få ansvaret for gravide eller fødende kvinner i akutte situasjoner utenfor sykehus: ambulansepersonell, anestesileger som deltar i utrykninger, kommuneleger og legevaktleger. Jordmødre utenfor fødeavdelinger kan ha nytte av ny kunnskap og oppfriskning av gammel. Boken er velegnet som oppslagsbok. Med lange transportavstander, som det er mange steder i vårt land, vil den ikke være mindre nyttig her enn i Storbritannia.

Advanced Life Support Group avholder todagens praktiske kurs som bygger på boken (1).

Kåre Augensen

Kvinneklinikken
Haukeland universitetssykehus

Litteratur

1. Advanced Life Support Group. www.alsg.org (7.1.2011).

Forplantningsapparatet på 1-2-3

Linda J. Heffner, Danny J. Schust

The reproductive system at a glance

3. utg. 128 s, tab, ill. Chichester: Wiley-Blackwell, 2010. Pris GBP 22
ISBN 978-1-4051-9452-5

I tråd med tittelen gir forfatterne en innføring i reproduksjonssystemet. Boken er todelt. Den første delen består av 25 kapitler hvor man får en oversikt over reproduksjonsanatomi og

fysiologi. Forfatterne innleder med hypofysen, dens gonadotropinutskillelse og regulering. Videre følger en kort innføring i genetikk og embryologi med utvikling av kvinnelige og mannlige forplantningsorganer. De beskriver den normale pubertetsutviklingen for begge kjønn, og deretter følger en anatomisk og fysiologisk innføring i kjønnsorganene til den voksne mann og kvinne. Befruktning, svangerskap, prevensjon og overgangsalder beskriver de avslutningsvis i den første delen.

Den andre delen består av 23 kapitler. Her er det hovedsakelig en innføring i de vanligste kliniske abnormalitetene, relatert til reproduksjonsapparatet for begge kjønn. I denne nye utgaven er det nye kapitler som omhandler fødselskomplikasjoner, benigne og maligne mammatilstander, i tillegg til en oppdatering på diagnostikk av testikkel-tumorer og sykdommer i prostatakjertelen. Nytt i denne utgaven er også en del med selvtesting i form av flervalgsspørsmål. Dette er med på å gjøre den velegnet til eksempelvis PBL-undervisning av medisinstudentene.

Boken er lettest, enkel å slå opp i og oversiktlig. Illustrasjonene holder høy kvalitet, de er fargemessige delikate og generelt sett forståelige. Forholdet mellom tekst og illustrasjoner balanserer godt.

Boken kan absolutt være nyttig for medisinstudenter, leger i spesialisering, sykepleiere, jordmødre og for andre som søker kunnskap om det fascinerende og komplekset samspillet i det humane reproduksjonssystemet.

Liv Bente Romundstad

Kvinne-barn-senteret
St. Olavs hospital